

Temeljem članka 39. Statuta HPS-a i članka 4. Pravilnika o školovanju u HPS-u Izvršni odbor HPS-a na sjednici zaključenoj 4. siječnja 2021. donosi:

PROGRAM TEČAJA ZA VODIČE NA ZIMSKO PLANINARENJE U HRVATSKOM PLANINARSKOM SAVEZU (B standard)

Izrazi koji se koriste u ovom Programu u muškom rodu, a imaju rodno značenje, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

OSNOVNA OBILJEŽJA

1. Naziv

Osnovni naziv školovanja uređenog ovim programom je: **tečaj za vodiče na zimsko planinarenje**. Osim osnovnog naziva može se koristiti i naziv: **tečaj za vodiče B standarda**.

2. Opis

Tečaj omogućava stjecanje znanja i vještina potrebnih za sigurno vođenje na zimsko planinarenje. Sadržaj i opseg standarda „Zimsko planinarenje“ (B standard) uređen je „Opisom standarda“ koji utvrđuje Komisija za vodiče HPS-a.

Tečaj je namijenjen planinarima koji već vladaju znanjima i vještinama nužnima za sigurno kretanje po terenima A i B standarda te žele svoje vještine i znanja nadograditi vodičkim elementima u uvjetima B standarda.

NADLEŽNOSTI

3. Stručna nadležnost

Za stručna pitanja o programu i njegovom provođenju nadležna je **Komisija za vodiče HPS-a** (u daljnjem tekstu Komisija).

4. Organizator

Organizator tečaja je:

- Komisija za vodiče HPS-a.

5. Voditelj

Voditelja tečaja imenuje Komisija.

Za voditelja može biti imenovan isključivo **vodič HPS-a s važećom instruktorskom licencom B standarda**.

6. Nastavno osoblje

U svrhu kvalitetnog prijenosa stručnog znanja i vještina tečaj provodi ovlašteno nastavno osoblje, i to obavezno:

predavanja:

- sva predavanja - vodič HPS-a s važećom instruktorskom licencom B standarda,

vježbe:

- sve vježbe - vodič HPS-a s važećom instruktorskom licencom B standarda.

U izvođenju programa mogu u svojstvu asistenata ili demonstratora, na poziv voditelja tečaja i pod njegovim nadzorom, sudjelovati vodiči HPS-a i druge stručne osobe.

Svo nastavno osoblje za svoj rad odgovorno je voditelju tečaja.

Tečaj se može provoditi s većom skupinom polaznika i više nastavnog osoblja, ili ga može provoditi voditelj tečaja sa skupinom do pet polaznika.

Postupak licenciranja i uvjeti za licenciranje nastavnog osoblja utvrđuju se odlukom Komisije.

ORGANIZIRANJE TEČAJA

7. Organizacijske zadaće

Pri organiziranju i provedbi tečaja na organizatora se primjenjuju zadaće i obveze uređene Pravilnikom o školovanju u HPS-u. Organizator je osobito dužan pravovremeno izraditi plan tečaja, od komisije zatražiti i pribaviti registraciju i verifikaciju te se skrbiti o provođenju tečaja u skladu s ovim Programom.

Pri obavljanju zadaća propisanih Pravilnikom o školovanju u HPS-u i odlukama Komisije, voditelj izravno surađuje s povjerenikom za školovanje u Komisiji, izvješćuje ga o organizacijskim okolnostima i primjenjuje njegove upute.

8. Uvjeti za upis

Obavezni uvjeti za upis polaznika su:

- članstvo u planinarskoj udruzi članici HPS-a - dokazuje se članskom iskaznicom s članskom markicom za tekuću godinu,
- članstvo u matičnoj stanici planinarskih vodiča,
- završen tečaj za vodiče na ljetno planinarenje (A standard),
- završena viša planinarska škola ili iskustvo stečeno sudjelovanjem u najmanje deset kvalitetnih tura po terenima i u uvjetima opisanim B standardom, u razdoblju od tri godine,
- uplata školarine organizatoru tečaja.

Organizator može odrediti dodatne uvjete za upis polaznika.

U slučaju popunjenja kapaciteta organizator može odrediti i dodatni izlučni kriterij ili obustaviti daljnje upise.

9. Trajanje

Tečaj se izvodi u trajanju **6 dana**.

Tečaj se može provoditi u obliku kontinuiranog višednevnog boravka u planini ili raspoređeno u dva ili tri kraća dijela, koji ne moraju biti raspoređeni uzastopno.

Noćenje je obavezno za sve polaznike (sastavni je dio programa školovanja).

10. Mjesto održavanja

Tečaj se provodi u zimskim uvjetima sa snijegom i ledom, uz boravak i smještaj u planinarskom domu ili kući koja pruža uvjete za održavanje predavanja i vježbi u planini.

Teorijski dio nastave provodi se u planinarskom objektu ili drugom prostoru koji ima uvjete za održavanje predavanja. Dio teorijske nastave može se provoditi na terenu.

Po potrebi, uz prethodno odobrenje Komisije i njezin nadzor, teorijski dio nastave može se provoditi po modelu nastave na daljinu putem odgovarajućeg elektroničkog servisa, uz obaveznu dostupnost voditelja i nastavnog osoblja za konzultacije.

Praktični dio nastave provodi se na planinskom terenu koji omogućuje provođenje vježbi B standarda.

NASTAVNI KURIKULUM

11. Predavanja

Tečaj sadrži sljedeća predavanja:

Br.	Nastavna tema	Sadržaj	Satnica
1.	Zimsko planinarenje	Kretanje po smrznutoj podlozi, snijeg, led, tereni, uvjeti i ograničenja B standarda	1
2.	Oprema za zimsko planinarenje	Korištenje krpji, dereza i cepina	1
3.	Orijentacija u zimskom planinarenju	Orijentacija i navigacija u zimskom planinarenju	1
4.	Priprema zimske ture	Boravak zimi u planini, postavljanje logora u snijegu, prinudno bivakiranje u snijegu	1
5.	Kretanje po ledenjaku	Ledenjački navez, snježna i ledna sidrišta, spašavanje iz ledenjačkih pukotina	1
6.	Lavine	Lavine i prelazak lavinski izloženog područja	1
7.	Opasnosti planinarenja zimi	Prva pomoć i spašavanje u zimskim uvjetima	2
UKUPNO			8

12. Praktični rad

Praktični dio nastave provodi se u prirodi, na planinarskim izletima.

Tečaj treba sadržavati **najmanje četiri organizirana planinarska izleta**.

Izlete treba ispuniti edukativnim sadržajima, usklađeno s nastavnim temama obrađenim putem predavanja.

Tijekom tečaja provode se sljedeće vježbe i praktični zadaci:

Br.	Nastavna tema	Sadržaj
1.	Kretanje po snijegu	Vježba obuhvaća sljedeće elemente: staza u dubokom snijegu, odabir smjera kretanja, položaj tijela pri usponu, silasku i priječenju padine, uporaba planinarskih štapova, samozaustavljanje (»mačka«)
2.	Kretanje pomoću dereza i cepina	Vježba obuhvaća sljedeće elemente: postavljanje dereza, položaj tijela pri kretanju u derezama, razni načini uspinjanja i slaska u derezama, nošenje cepina, korištenje cepina prilikom kretanja (uspon, silazak, priječenje), načini samozaustavljanja pomoću cepina (na stazi, postranično, pad naglavčke, pad na leđa)
3.	Kretanje s krpljama	Vježba obuhvaća sljedeće elemente: postavljanje krpji, kretanje s krpljama (kretanje po ravnom terenu, uspon, silazak, priječenje), kretanje u krpljama i vuču saonica
4.	Ispitivanje kvalitete snijega	Vježba obuhvaća upoznavanje polaznika sa norveškom metodom i švicarskom metodom

Br.	Nastavna tema	Sadržaj
5.	Izrada snježnog bivka	Vježba obuhvaća izgradnju bivka od grana i snijega, bivka u snijegu (»vučja jama«), iglua te upoznavanje s posebnostima bivakiranja u zimskim uvjetima (hladni zrak, kuhalište, dovod kisika)
6.	Prelazak lavinski izloženog područja	Vježba obuhvaća postupak prelaska lavinski izloženog područja i korištenje lavinskih primopredajnika
7.	Spašavanje u zimskim uvjetima	Vježba obuhvaća uvježbavanje postupaka spašavanja u zimskim uvjetima: pristup unesrećenome, vučna grana, lavinska potraga i spašavanje, spašavanje iz lavina
8.	Orijentacija u zimskim uvjetima	Vježba obuhvaća kretanje po terenu uz orijentaciju u zimskim uvjetima. U okviru vježbe primjenjuje se kretanje po azimutu te kretanje bez markacije u logičnom smjeru
9.	Sidrišta	Vježba obuhvaća demonstraciju sidrišta primjenjivih u zimskim uvjetima: prirodna sidrišta (drvo, stijena, snijeg), sidrište od naprtnjače, sidrište na cepinu, snježno sidro i snježni klin, ledni vijak
10.	Vođenje u zimskim uvjetima	Vježba obuhvaća predstavljanje, pregled opreme, predstavljanje ture, zaštitu od lutanja i iscrpljenosti, probijanje staze

Praktični dio nastave može se izvoditi u obliku kombiniranih vježbi koje sadrže zadatke prema navedenim nastavnim temama.

13. Literatura

Kao osnovna nastavna literatura za tečaj za vodiče na zimsko planinarenje koriste se sljedeća izdanja:

- A. Čaplar: Planinarski udžbenik, HPS
- Skupina autora, Vodniški učbenik, PZS
- R. C. Eng (Editor), Mountaineering: The Freedom of the Hills, Mountaineers Books, osmo ili novije izdanje
- Winter Skills, Essential Walking & Climbing Techniques, BMC

Uz osnovnu nastavnu literaturu mogu se koristiti sljedeća izdanja i mrežni izvori:

- Mrežne stranice Hrvatskog planinarskog saveza, www.hps.hr
- Hrvatski planinar, časopis Hrvatskog planinarskog saveza
- M. Mužinić i D. Butala, Tehnike spašavanja u ljetnim i zimskim uvjetima, HGSS
- G. Prater, Snowshoeing: From Novice to Master
- J. Bele, Proti vrhovom, priručnik za gibanje v gorah, PZS

14. Ishodi učenja

Očekivani ishodi učenja su:

- osposobljenost za vođenje planinara na zimsko planinarenje,
- poznavanje opreme za vođenje na zimsko planinarenje,
- poznavanje opsega i sadržaja B standarda,
- poznavanje mjera sigurnosti i postupaka u slučaju nesreće.

15. Uvjeti uspješnosti završetka tečaja

Tijekom tečaja voditelj prati pohađanje predavanja te zalaganje sudionika u provođenju praktičnih vježbi i zadataka te utvrđuje za svakog polaznika zadovoljava li uvjete uspješnosti završetka tečaja.

Uvjeti uspješnog završetka tečaja su:

- sudjelovanje na najmanje 70% predavanja,

- sudjelovanje na najmanje 70% vježbi tečaja,
- sposobnost sigurnog kretanja u uvjetima B standarda.

Uspješnim završetkom tečaja polaznik stječe **pisano uvjerenje o uspješno završenom tečaju**. Pisano uvjerenje o uspješno završenom tečaju ne zamjenjuje uvjerenje o uspješno položenom ispitu.

ISPIT

16. Provođenje ispita

Osposobljenost za vođenje na zimsko planinarenje utvrđuje se provjerom znanja i vještina na ispitu za vodiča na zimsko planinarenje.

Organizator ispita je Komisija za vodiče HPS-a.

Ispit je koncipiran tako da potakne polaznike na ponavljanje i utvrđivanje osnovnih znanja i vještina.

Provjera se provodi:

- ispitnom turom,
- usmenim ispitom

Provodi se **dva dana** tijekom jednog vikenda, obavezno na terenu i u uvjetima B standarda.

Prvi dio ispita sastoji se od ispitne ture na kojoj se kandidati zajedno kreću po snijegom prekrivenom planinskom terenu, naizmjenice vodeći svoju skupinu. Drugi dio ispita sastoji se od poligonskog ispitivanja koji se sastoji obavezno od usmene provjere znanja iz svih nastavnih tema. Voditelj ispita može izmijeniti raspored aktivnosti tijekom ispita, zavisno o okolnostima na terenu i raspoloživosti stručnog kadra.

17. Voditelj ispita

Ispit provodi ispitno povjerenstvo od najmanje 3 člana.

Voditelja ispita imenuje Komisija.

Za voditelja ispita može biti imenovan isključivo **vodič HPS s važećom instruktorskom licencom B standarda**.

Ostale članove ispitnog povjerenstva određuje voditelj ispita u dogovoru s povjerenikom za školovanje u Komisiji.

Pri obavljanju zadaća propisanih Pravilnikom o školovanju u HPS-u i odlukama Komisije, voditelj izravno surađuje s povjerenikom za školovanje u Komisiji, izvješćuje ga o organizacijskim okolnostima i primjenjuje njegove upute.

18. Uvjeti za pristup na ispit

Uvjeti za pristup na ispit su:

- članstvo u planinarskoj udruzi članici HPS-a - dokazuje se članskom iskaznicom s članskom markicom za tekuću godinu,
- članstvo u matičnoj stanici vodiča u tekućoj godini,
- položen ispit za vodiča na ljetno planinarenje (A standard),
- uspješno završen tečaj za vodiče na zimsko planinarenje (B standard),
- 10 kvalitetnih tura u akcijama vođenja, vježbama po terenima i u uvjetima B standarda – po mogućnosti u svojstvu pomoćnika vodiču (mentor), ili izvođenje drugih vodičkih aktivnosti (predavanja, seminari i sl.), uključujući vježbe stanice vodiča, u razdoblju od završenog tečaja do ispita.

Organizator i voditelj ne mogu odrediti dodatne uvjete za pristup na ispit.

19. Ispitni kriteriji i ocjenjivanje

Ispitna ocjena obuhvaća ocjenu osposobljenosti kandidata za samostalno i sigurno vođenje na terenima i u uvjetima koji su opisani B standardom.

Pri ocjenjivanju znanja i vještina kandidata primjenjuje se sljedeći sustav ocjenjivanja:

- **zadovoljio/la:** znanje ili vještina su dostatni da se kandidatu može povjeriti vođenje na terenima i u uvjetima koji su opisani B standardom,
- **nije zadovoljio/la:** znanje ili vještina nisu dostatni da se kandidatu povjeri vođenje na terenima i u uvjetima koji su opisani B standardom.

Uspješno položenim ispitom smatra se ispit u kojem znanje ili vještina kandidata ni u jednoj nastavnoj temi nisu ocijenjeni ocjenom „nije zadovoljio/la“.

Ako su određena znanja ili vještine kandidata na ispitu ocijenjene ispitnom ocjenom „nije zadovoljio/la“, voditelj ispita uputit će kandidata na ponavljanje ispita iz određenih nastavnih tema ili na ponavljanje cijeloga ispita.

20. Ispitni ishod

Uspješnim polaganjem ispita član stječe:

- uvjerenje o položenom ispitu, odnosno diplomu HPS-a o stečenoj vodičkoj kategoriji B standarda,
- vodičku licencu B standarda.

USAVRŠAVANJE

21. Usavršavanje i obnavljanje znanja i vještina

Nakon završenog tečaja i položenog ispita zainteresirani član svoje djelovanje nastavlja stručnim usavršavanjem te redovnim obnavljanjem znanja i vještina:

- sudjelovanjem na organiziranim planinarskim izletima, turama i pohodima,
- vođenjem izleta, tura i pohoda u okviru standarda za koje je osposobljen i licenciran,
- sudjelovanjem u redovitim aktivnostima matične planinarske udruge i stanice vodiča,
- sudjelovanjem na stručnim seminarima i vježbama u organizaciji Komisije,
- razmjenom iskustva s drugim zainteresiranim članovima,
- korištenjem stručne literature,
- pohađanjem tečaja za vodiče G standarda – ako to želi i ako ispunjava uvjete za upis.